

DỰ BÁO THỊ TRƯỜNG DẦU THÔ THẾ GIỚI TRONG NĂM 2022

Đoàn Tiến Quyết

Viện Dầu khí Việt Nam

Email: quyetdt@vpi.pvn.vn

<https://doi.org/10.47800/PVJ.2022.01-05>

Tóm tắt

Các tổ chức uy tín trên thế giới (như Wood Mackenzie, EIA, IHS...) dự báo giá dầu thô thế giới năm 2022 sẽ đạt trung bình khoảng 74 - 75 USD/thùng bởi đại dịch Covid-19 được kiểm soát cùng với quá trình phục hồi của các nền kinh tế lớn trên thế giới. Nhu cầu dầu thô thế giới sẽ quay lại mức trước đại dịch vào nửa cuối năm 2022, đạt khoảng hơn 100 triệu thùng/ngày, trong đó khu vực châu Á - Thái Bình Dương là điểm nhấn tăng trưởng với mức tiêu thụ Quý IV/2022 khoảng 37 triệu thùng/ngày. Nguồn cung sẽ tiếp tục bám sát diễn biến nhu cầu và OPEC+ dự báo sẽ giữ đà tăng sản lượng, trung bình khoảng 2 - 3 triệu thùng/ngày trong năm 2022. Ngoài ra, lạm phát thế giới tăng cao cũng là nhân tố quan trọng tác động đến xu hướng tăng giá của giá dầu.

Từ khóa: Giá dầu, nguồn cung, nhu cầu.

1. Giới thiệu

Giá dầu thô thế giới đầu năm 2022 đã vượt ngưỡng 80 USD/thùng, mức giá cao nhất trong vòng 3 năm qua. Những thông tin về biến chủng Omicron không gây ảnh hưởng nghiêm trọng tới giá dầu thô đầu năm 2022 như các dự báo trước đó. Thị trường cũng được thúc đẩy bởi dự báo kinh tế thế giới về khả năng phục hồi và tăng trưởng trở lại gần mức năm 2019, mức trước khi xảy ra đại dịch Covid-19.

Theo dự báo của Wood Mackenzie, EIA, IHS... giá dầu thô Brent sẽ đạt mức trung bình khoảng 74 - 75 USD/thùng năm 2022, trong đó xu hướng giá giảm nhẹ trong nửa đầu năm và giữ ổn định trong nửa cuối năm 2022 (Hình 1).

Diễn biến giá dầu thay đổi rất nhanh trong những ngày đầu năm 2022 với giá định chuẩn dầu thô Brent tiến sát mốc 90 USD/thùng làm thay đổi nhận định cũng như kết quả dự báo của nhiều tổ chức. Các định chế tài chính và bộ phận dự báo của các ngân hàng lớn như Goldman Sachs, Morgan Stanley, Bank of America... đều lạc quan hơn về xu hướng giá dầu trong năm tới. Goldman Sachs thậm chí kỳ vọng giá Brent sẽ vượt ngưỡng 100 USD/thùng trong nửa cuối năm 2022.

Năm 2022 được dự báo xu hướng giá dầu diễn biến khó lường, có nhiều khả năng mức giá trung bình đạt trên 70 USD/

thùng, sẽ xuất hiện các đợt tăng giá đột biến. Mức giá 100 USD/thùng xuất hiện cách đây hơn 1 thập kỷ có khả năng xuất hiện trong năm nay.

2. Các yếu tố ảnh hưởng đến thị trường dầu thô trong năm 2022

2.1. Dịch bệnh và kinh tế thế giới

Đại dịch Covid-19 với các đợt bùng phát dịch trên phạm vi toàn cầu đã ảnh hưởng mạnh tới thị trường dầu thô thế giới từ cuối năm 2019 và chỉ có dấu hiệu phục hồi từ nửa cuối năm 2021. Sự xuất hiện của biến chủng mới Omicron đã khiến thế giới "hồi hộp" xen lẫn "lo âu" bởi những tác động từ biến chủng mới chưa có đánh giá cụ thể. Tuy nhiên, các dự báo đầu năm 2022 cho thấy tác động đến thị trường của Omicron không quá lo ngại.

Số liệu từ Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) tháng 1/2022 cho thấy hơn 1/2 dân số toàn cầu đã được tiêm đủ vaccine cần thiết, hỗ trợ việc sớm tạo ra miễn dịch cộng đồng và tăng độ bao phủ vaccine trên phạm vi toàn thế giới.

Ngân hàng Thế giới (World Bank) dự báo tăng trưởng kinh tế toàn cầu ở mức 4,1% trong năm 2022 [4], trong khi đó dự báo tăng trưởng của 2 nền kinh tế Mỹ và Trung Quốc lần lượt ở mức 3,7% và 5,1% trong năm 2022. Tăng trưởng của Trung Quốc chậm lại trong năm 2022 bởi sức ép từ chiến lược "zero-Covid"

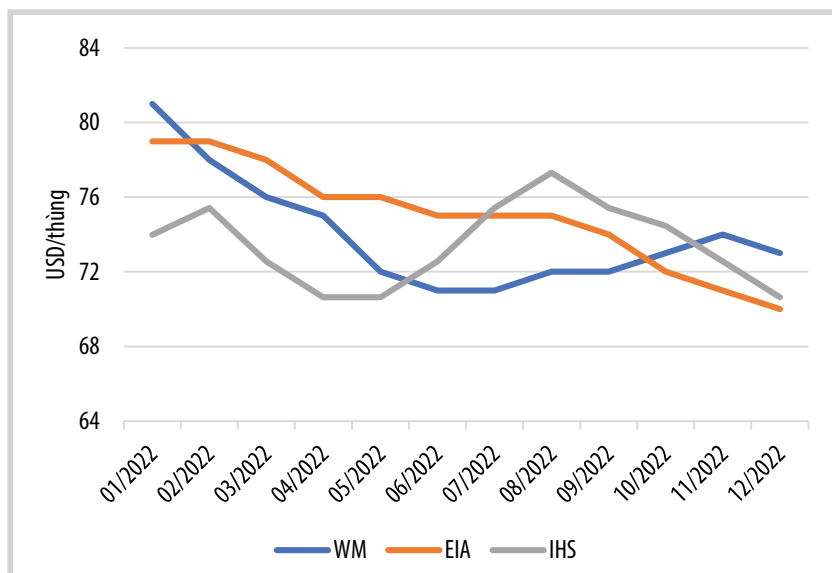
Ngày nhận bài: 12/12/2021. Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 13/12/2021 - 13/1/2022.
Ngày bài báo được duyệt đăng: 13/1/2022.

khiến hoạt động sản xuất chậm lại, khủng hoảng từ thị trường bất động sản trong nước sau khi Evergrande “vỡ nợ”.

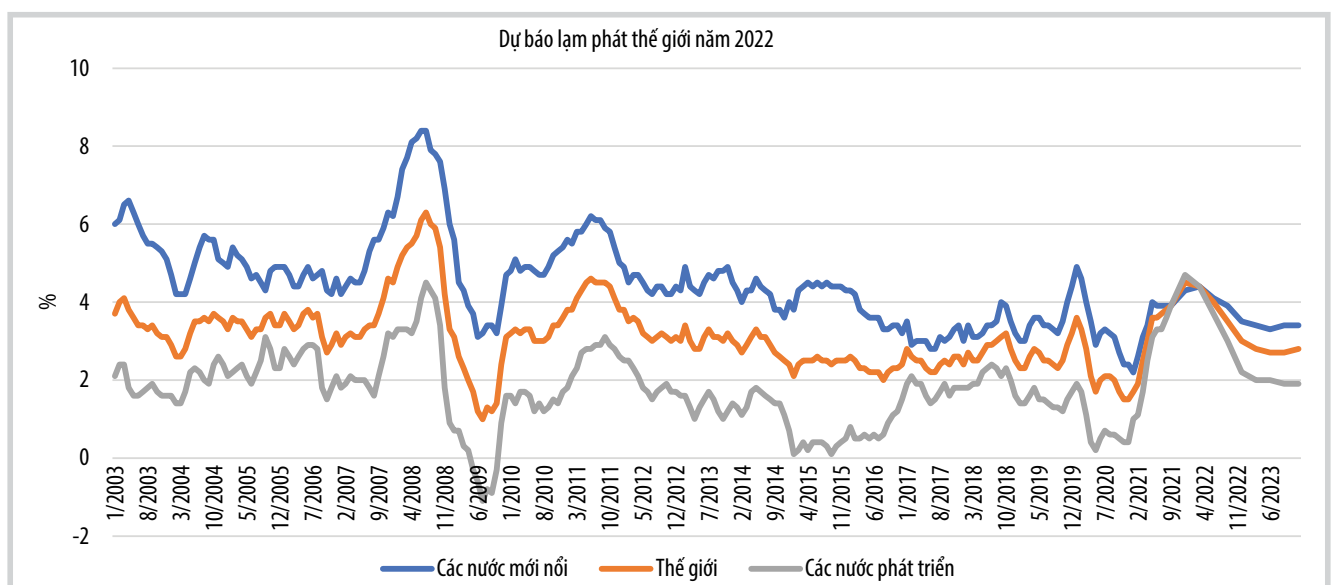
Cùng chung nhận định với World Bank, dự báo từ các tổ chức khác cũng cho thấy kinh tế thế giới sẽ tăng trưởng khoảng trên 4% trong năm 2022 (Bảng 1).

Bảng 1. Dự báo GDP thế giới năm 2022 [

Tổ chức	Dự báo tăng trưởng GDP (%)	Công bố
World Bank	4,1	12/2021
Morgan Stanley	4,7	12/2021
Fitch Ratings	4,2	12/2021
Goldman Sachs	4,2	11/2021
Fastmarkets	4,6	11/2021
OECD	4,5	12/2021
S&P Global Ratings	4,2	11/2021

Hình 1. Dự báo diễn biến giá dầu thô trong năm 2022 [1 - 3].

Hình 2. Dự báo tỷ lệ lạm phát trên thế giới trong năm 2022 [6].

Mặc dù kinh tế thế giới được dự báo sẽ có những chuyển biến tốt hơn trong năm 2022, tuy nhiên, lạm phát có thể sẽ là một trong những nhân tố khiến tăng trưởng toàn cầu không được như kỳ vọng [6]. Các quốc gia trên thế giới phải đối diện thách thức lớn là kiểm soát lạm phát (lạm phát tại Mỹ năm 2021 đạt mức cao nhất kể từ năm 1982). Cùng với đó, khủng hoảng logistic khiến nguồn cung hàng hóa gián đoạn đẩy giá hàng hóa lên cao, thị trường nhiên liệu thiếu hụt đẩy lạm phát tăng vọt. Năm 2022, Cục Dự trữ Liên bang Mỹ (FED) sẽ hạ lãi suất để hỗ trợ thị trường tài khóa, kiểm soát chặt lạm phát trong năm tới.

2.2. Địa chính trị

Thị trường dầu thô thế giới bị tác động lớn bởi phản ứng giữa Mỹ và phương Tây xung quanh vấn đề hạt nhân của Iran, quốc gia có trữ lượng dầu thô lớn và ảnh hưởng không nhỏ đến cán cân dầu thô thế giới.

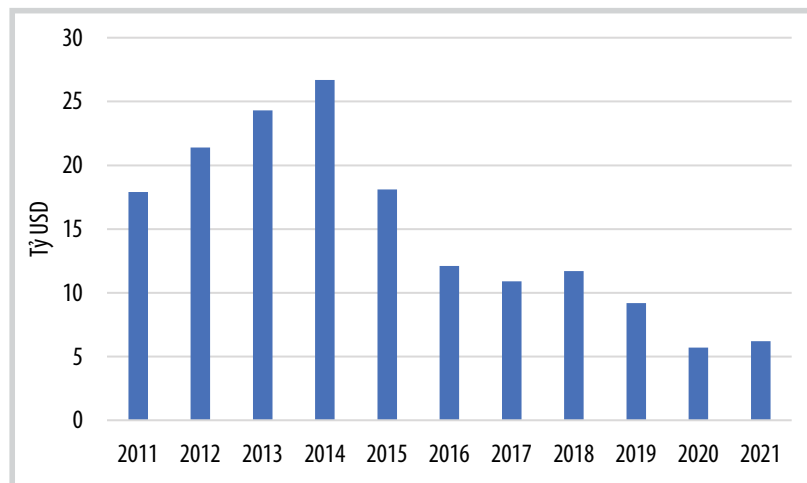
Các động thái, phản ứng và thay đổi của Iran hoặc ngược lại, các biện pháp trừng phạt của Mỹ và phương Tây đối với Iran đều ngay lập tức tác động đến thị trường dầu. Với vị trí địa lý chiến lược nằm trên eo biển Homuz, Iran luôn là

điểm nóng trong giao thương hàng hóa toàn cầu và tác động không nhỏ đến thị trường năng lượng.

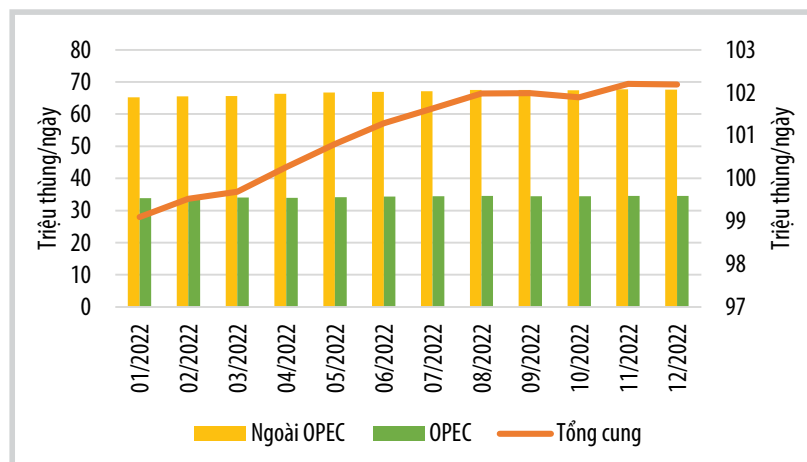
Iran và nhóm P4+1 (Anh, Pháp, Liên bang Nga, Trung Quốc và Đức) mở vòng đàm phán thứ 8 tại Vienna từ cuối 2021, trong đó tập trung vào vấn đề dỡ bỏ tất cả các biện pháp trừng phạt Tehran sau khi Mỹ đơn phương rút khỏi thỏa thuận. Vòng đàm phán được nối lại vào đầu năm 2022 và bổ sung một số yêu cầu của Iran vào tiến trình làm việc. Mặc dù kết quả chưa rõ nhưng sự kiện này được coi là yếu tố có thể tạo ra những chuyển biến lớn đối với thị trường dầu thô thế giới trong năm tới. Những thay đổi về nguồn cung của Iran cũng có thể giúp cho thị trường bổ sung một lượng dầu không nhỏ, qua đó tác động đến mặt bằng giá dầu.

Bên cạnh đó, căng thẳng liên quan đến Ukraine có thể khiến xung đột giữa Mỹ và Liên bang Nga bùng phát bất kỳ lúc nào và qua đó ảnh hưởng đến thị trường dầu.

Năm 2022, thế giới vẫn tiềm ẩn rủi ro địa chính trị có thể tác động trực tiếp đến thị trường dầu thô như: đàm phán hạt nhân của Iran; thể chế chính trị tại Venezuela, Libya, Nigeria; hay quan hệ Mỹ - Liên bang Nga - Trung Quốc, OPEC+...

Hình 3. Đầu tư cho các dự án dầu cát trong giai đoạn 2011 - 2021 [7].

Hình 4. Dự báo nguồn cung dầu thô thế giới năm 2022 [1].

2.3. Chuyển dịch năng lượng

Điểm nhấn đáng chú ý trong xu hướng chuyển dịch năng lượng là Mỹ tái gia nhập Thỏa thuận Paris 2015. Chính quyền Tổng thống Biden ưu tiên việc chống biến đổi khí hậu và đã ban hành các quy định kiểm soát chặt lượng khí thải từ phương tiện vận tải, chống rò rỉ khí thải methane từ các hoạt động khai thác dầu khí. Các nguồn năng lượng sạch chủ yếu là động lực tăng trưởng sản xuất điện tại Mỹ. Thị trường ghi nhận chi phí vốn cho các dự án nhiên liệu hóa thạch đang tăng lên. Thị trường Mỹ cũng xuất hiện lo ngại về “bong bóng tài chính” cho lĩnh vực năng lượng sạch.

Những thay đổi về chính sách năng lượng tại Mỹ, các quốc gia châu Âu... trong năm 2022 sẽ chưa có tác động cụ thể lên thị trường nhiên liệu truyền thống hay thị trường dầu. Tuy nhiên, việc áp dụng các quy định chặt chẽ hơn về cắt giảm và khử carbon trong sản xuất dự kiến được áp dụng chính thức vào năm 2023 tại châu Âu sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến các doanh nghiệp khai thác tài nguyên (do phải chịu chi phí hoặc thuế gia tăng) và các hộ tiêu thụ (do cần chuyển đổi sang các loại hình nhiên liệu xanh, sạch hơn).

Những thay đổi về chính sách năng lượng sạch tại các quốc gia tác động trực tiếp đến thị trường dầu, khiến thói quen tiêu dùng nhiên liệu truyền thống giảm, gián tiếp tác động đến gia tăng trữ lượng và sản lượng khai thác dầu khí. Theo Wall Street Journal, khoảng 60 tổ chức tài chính, gồm Deutsche Bank, HSBC Holdings PLC và Hartford Financial Services Group Inc., đã hạn chế đầu tư vào dầu cát Canada, khu vực có sản lượng khai thác khoảng 4 triệu thùng/ngày (số liệu công bố cuối năm 2021) [7].

2.4. Nguồn cung dầu thô

Tại cuộc họp ngày 4/1/2022, OPEC+ đã quyết định duy trì mức tăng sản lượng dầu thô 400.000 thùng/ngày từ tháng 2/2022. Quyết định này dựa trên dấu hiệu

cho thấy biến thể Omicron sẽ chỉ có tác động nhẹ và ngắn hạn đến nhu cầu dầu toàn cầu.

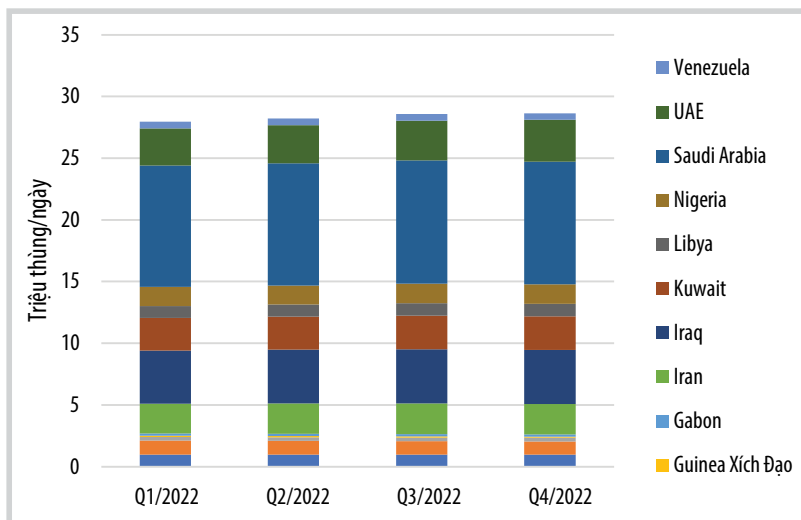
Nguồn cung được dự báo sẽ dư 800.000 thùng/ngày trong tháng 1/2022 và 1,3 triệu thùng/ngày trong tháng 2/2022, thấp hơn so với lo ngại ban đầu của OPEC+. Trước đó vào tháng 12/2021, OPEC+ dự kiến nguồn cung sẽ dư khoảng 2 triệu thùng/ngày trong tháng 1/2022, sau đó tăng lên 3 triệu thùng/ngày trong tháng 2/2022.

Tuy nhiên, các nhà phân tích cảnh báo OPEC+ có thể phải xem xét thay đổi chính sách nếu phương Tây và Liên bang Nga căng thẳng hơn về vấn đề Ukraine, hoặc các cuộc đàm phán của Iran với P4+1 đạt được thỏa thuận, dẫn đến việc chấm dứt các lệnh trừng phạt dầu mỏ đối với Iran.

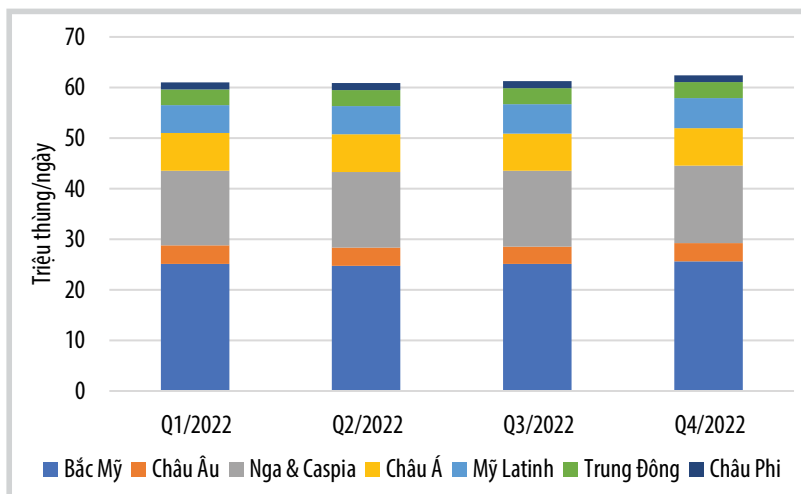
Theo dự báo của EIA tháng 1/2022, tổng cung dầu toàn cầu sẽ đạt mức 100 triệu thùng/ngày từ Quý II/2022 và trung bình năm 2022 đạt khoảng 101 triệu thùng/ngày (Hình 4).

2.4.1. OPEC

Nguồn cung OPEC dự báo sẽ tăng khoảng 1,9 triệu thùng/ngày đạt

Hình 5. Dự báo nguồn cung dầu thô OPEC năm 2022 [2].

Hình 6. Dự báo nguồn cung dầu thô ngoài OPEC năm 2022 [2].

28,3 triệu thùng/ngày trong năm 2022. Những thay đổi này được cho là phù hợp với chính sách của OPEC sau khi Tổng thư ký Al-Ghais khẳng định ưu tiên hàng đầu là tiếp tục duy trì hợp tác giữa OPEC và các đối tác dầu mỏ khác (OPEC+). Một số yếu tố có thể ảnh hưởng đến nguồn cung OPEC trong năm 2022:

- Nigeria: Vấn đề nội chiến ảnh hưởng tiêu cực đến hoạt động khai thác dầu khí của Nigeria, gây rủi ro giảm sản lượng vào cuối năm 2022. Nguồn cung trong Quý IV/2022 của Nigeria có thể giảm khoảng 70.000 thùng/ngày so với mức dự báo khoảng 1,6 triệu thùng/ngày trong năm 2022.

- Venezuela: Sản lượng khai thác dự báo sẽ tăng lên khoảng 540.000 thùng/ngày trong năm 2022. Venezuela đang đổi dầu lấy các hàng hóa khác với Iran thông qua trung gian, việc này khiến tăng sản lượng trong nước. Bên cạnh đó, chính phủ Mỹ đang xem xét dỡ bỏ một số lệnh trừng phạt tài chính liên quan đến PDVSA.

2.4.2. Ngoài OPEC

Nguồn cung ngoài OPEC (bao gồm cả các nguồn phi truyền thống) dự báo sẽ tăng lên khoảng 61,1 triệu thùng/ngày trong năm 2022. Sản lượng gia tăng trong năm 2022 từ các nước ngoài OPEC chủ yếu đến từ khu vực Bắc Mỹ và Liên bang Nga, đóng góp thêm khoảng 2,6 triệu thùng/ngày. Nguồn cung của Brazil được dự báo tăng từ 2,93 triệu thùng/ngày trong năm 2021 lên mức 3,2 triệu thùng/ngày trong năm 2022. Trong khi đó, Anh tiến hành hoạt động bảo dưỡng tại các mỏ như Magnus hay Kraken khiến sản lượng giảm xuống mức 0,89 triệu thùng/ngày trong năm 2022.

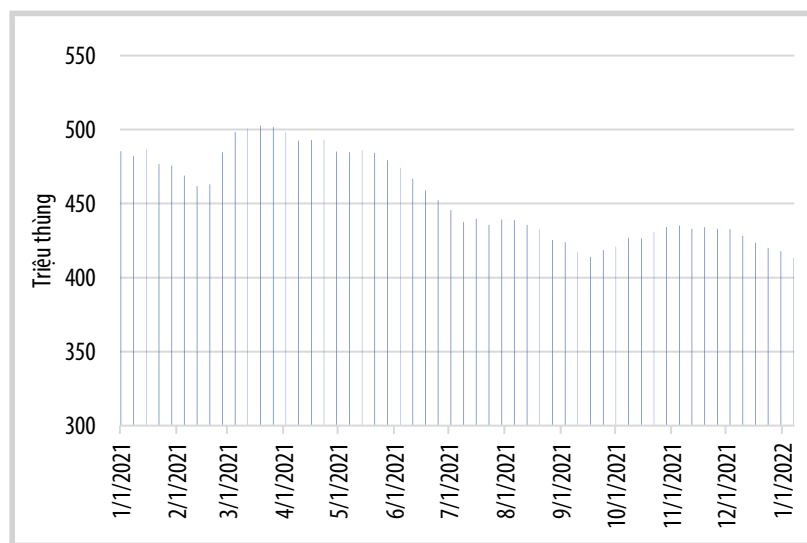
EIA dự báo sản lượng dầu thô của Mỹ sẽ đạt trung bình 11,8 triệu thùng/ngày vào năm 2022 và tăng lên 12,4 triệu thùng/ngày vào năm 2023, đây sẽ là sản lượng dầu thô trung bình hàng năm cao nhất của Mỹ được ghi nhận [1].

2.4.3. Cung từ nguồn xuất bán các kho dự trữ

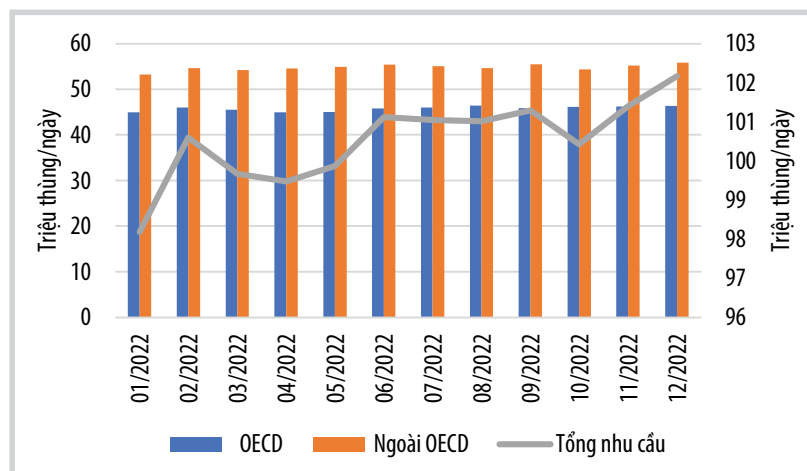
Với xu hướng giá dầu cao và tận dụng lợi thế nhập được nguồn cung giá rẻ, các nước lớn (như Mỹ, Trung Quốc, Ấn Độ...) đã bổ sung thêm lượng lớn dầu thô vào các kho dự trữ chiến lược, vốn dĩ được lấp đầy trong giai đoạn giá dầu suy giảm.

Mỹ, quốc gia có lượng dầu thô dự trữ (bao gồm cả chiến lược và thương mại) khoảng hơn 1 tỷ thùng, đã mở bán dầu trong kho dự trữ để đáp ứng nguồn cung thiếu hụt trong nước vào cuối năm 2021. Gần đây nhất, Mỹ đã xuất ra thị trường 50 triệu thùng dầu và dự báo sẽ còn tiếp tục mở bán khi nhu cầu tiêu thụ trong nước phục hồi trở lại.

Dữ liệu công bố từ Cơ quan Xếp hạng Quốc gia (NRA) cho thấy dự trữ chiến lược của Trung Quốc đạt khoảng 220 triệu thùng, Ấn Độ khoảng 26,5 triệu thùng, Hàn Quốc khoảng 100 triệu thùng và Nhật Bản gần 44 triệu thùng. Dự trữ của các nền kinh tế lớn châu Á đạt khoảng 600 triệu thùng, là nguồn cung không nhỏ và có khả năng sẽ được “giải phóng” trong năm 2022 khi thị trường gặp khó khăn trong việc cân bằng giá.

Hình 7. Dự trữ dầu thô thương mại của Mỹ trong năm 2021 [1].

Hình 8. Dự báo nhu cầu dầu thô thế giới trong năm 2022 [1].

2.5. Nhu cầu dầu thô

Nhu cầu dầu thế giới trong năm 2022 dự báo sẽ đạt trên 98 triệu thùng/ngày trong Quý I/2022 sau đó sẽ ổn định và gia tăng trở lại. Theo dự báo của Wood Mackenzie, EIA... nhu cầu dầu thô thế giới sẽ quay lại mức trước đại dịch khoảng 100 triệu thùng/ngày vào nửa cuối năm 2022. Khu vực châu Á - Thái Bình Dương vẫn là khu vực có mức tăng trưởng nhu cầu lớn nhất thế giới với 2 nền kinh tế chủ chốt là Trung Quốc và Ấn Độ.

Điểm nhấn nhu cầu thị trường nhiều khả năng sẽ rơi vào Quý IV/2022, thời điểm mùa đông lạnh giá và các nền kinh tế lớn như Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc và một số nước khu vực Đông Nam Á ổn định bởi các chính sách điều tiết kinh tế phát huy tác dụng. Nhu cầu dầu thô thế giới dự báo có thể đạt mức hơn 101 triệu thùng/ngày trong Quý IV/2022 và nhu cầu ở châu Á - Thái Bình Dương lần đầu tiên vượt mốc 37 triệu thùng/ngày.

3. Kết luận

Thị trường dầu thô thế giới năm 2022 được dự báo biến động rất phức tạp, đặc biệt là xu hướng giá. Theo các tổ chức dự báo uy tín (như Wood Mackenzie, EIA, hay IHS), giá dầu thô thế giới (tính theo định chuẩn Brent) dự báo ở mức trung bình 74 - 75 USD/thùng. Mặc dù vậy, trong đầu năm 2022, dự báo giá dầu thô liên tục được điều chỉnh tăng và các định chế tài chính, các ngân hàng lớn đồng loạt điều chỉnh tăng dự báo giá dầu thô lên trên 80 USD/thùng.

Trong khi đó, về mặt cung - cầu thị trường được dự báo sẽ khá bám sát nhau. Trong đó, nhu cầu dầu thô thế giới sẽ phục hồi về mức trước khi đại dịch Covid-19 bùng phát, trung bình đạt khoảng 100 triệu thùng/ngày vào giai đoạn nửa cuối năm 2022 sau khi 2/3 dân số thế giới tiêm đủ vaccine ngừa Covid-19.

OPEC+ được dự báo sẽ tiếp tục “dẫn dắt” thị trường dựa trên các quyết định cắt giảm sản lượng trong năm 2022. Giá dầu

thô phục hồi sẽ bổ sung thêm vốn đầu tư cho các dự án khai thác dầu khí trước đây bị dừng, giãn tiến độ.

Dự trữ dầu thô (kể cả thương mại và chiến lược) đóng vai trò quan trọng trong việc cân bằng thị trường dầu năm 2022 và dự báo sẽ có lượng lớn dầu thô từ các kho chiến lược của Mỹ, Trung Quốc được “giải phóng” để cân bằng thị trường trước sức ép giá.

Tài liệu tham khảo

[1] EIA, “Short-term energy outlook”, 1/2022. [Online]. Available: <https://www.eia.gov/outlooks/steo/>.

[2] Wood Mackenzie, “Macro oils short-term outlook”, 1/2022. [Online]. Available: <https://www.woodmac.com/reports/oil-markets-macro-oils-short-term-outlook-january-2022-558548>.

[3] IHS Markit, “Price forecast data updated”, 12/2021.

[4] Lucia Quaglietti and Collette Wheeler, “The global economic outlook in five charts”, World Bank, 11/1/2022.

[Online]. Available: <https://blogs.worldbank.org/voices/global-economic-outlook-five-charts-1>.

[5] Stephanie Flanders, “Central Banks, not Covid, will drive global economies in 2022”, Bloomberg, 12/1/2022. [Online]. Available: <https://www.bloomberg.com/news/features/2022-01-12/central-banks-not-covid-will-drive-global-economies-in-2022>.

[6] Morgan Stanley, “2022 global macro outlook: Growth despite inflation”, 9/12/2021. [Online]. Available: <https://www.morganstanley.com/ideas/global-macro-economy-outlook-2022>.

[7] Vipal Monga, “One of the world’s dirtiest oil patches is pumping more than ever”, The Wall Street Journal, 13/1/2022. [Online]. Available: <https://www.wsj.com/articles/oil-sands-canada-dirty-carbon-environment-11642085980>.

FORECAST OF GLOBAL CRUDE OIL MARKET IN 2022

Doan Tien Quyet

Vietnam Petroleum Institute

Email: quyetdt@vpi.pvn.vn

Summary

Reputable organisations in the world like Wood Mackenzie and EIA forecast that the price of crude oil in 2022 will average USD 74 - 75 a barrel as the Covid-19 pandemic is under control along with the recovery of the world's major economies. Global oil demand is expected to return to pre-pandemic levels by the second half of 2022, reaching more than 100 million barrels per day, of which the Asia-Pacific is the highlight of growth with consumption in Q4/2022 of about 37 million barrels per day. It is forecasted that supply will continue to follow demand movement and OPEC+ to keep the increasing production momentum, averaging around 2 - 3 million barrels per day in 2022.

Key words: Oil price, supply, demand.